

МЕЂУНАРОДНИ НАУЧНИ СКУП *АНГАЖМАН У КЊИЖЕВНОЈ
ФОРМИ: КЊИЖЕВНО ДЕЛО СЛОБОДАНА СЕЛЕНИЋА*, ИНСТИТУТ
ЗА КЊИЖЕВНОСТ И УМЕТНОСТ БЕОГРАД, 6–7. ЈУН 2024.*

У сарадњи Одељења за поезију модерне и савремене српске књижевности и Одељења за историју српске књижевне критике и метакритике Института за књижевност и уметност, организован је и одржан међународни научни скуп о Слободану Селенићу. Интелектуалац који је вишеструко обележио српску културу друге половине XX века, Слободан Селенић (1933–1995) био је позоришни и књижевни критичар, антологичар, теоретичар драме, преводац, професор драматургије на Факултету драмских уметности, а пре свега прозни и драмски писац. Организовањем скупа о Селенићу Институт је потврдио своју значајну улогу у ревалоризацији и реинтерпретацији српске књижевности XX века. Институт посвећено организује догађаје о најразличитијим аспектима српске књижевности, мада су појединачни прозни аутори, за разлику од песничких, до сада нешто мање били у фокусу. Скуп о Селенићевом делу, одржан на његов рођендан, представља значајан подстицај да као интерпретативна заједница изнова понудимо одговор на питање: које је место Слободана Селенића у српској књижевности?

Скуп су уредили виши научни сарадник др Владан Бајчета и научни сарадник др Марко Аврамовић. У присуству учесника и гостију, догађај је отворио директор Института др Бојан Јовић, који се осврнуо на Селенићево дело и изрекао неколико анегдота о књижевнику. Тако је већ на почетку у разговор унет дах негдашњег Београда, који је нестао заједно са личностима које су га обележиле. Својим присуством скуп је оплемењила и удовица Слободана Селенића, госпођа Мерима Селенић. Скуп је протекао у радној, подстицајној и пријатељској атмосфери, а разговори о књижевности настављали су се, као по лепом обичају, у ресторану *Азбука*. Догађај је медијски испраћен, о њему је снимљен прилог за *Културни дневник* РТС-а.

Скуп о Селенићевом делу као вишегенерацијски дијалог објединио је гласове универзитетских професора, еминентних истраживача из земље и иностранства, као и младих истраживача и студената докторских студија. О пишевом делу говорили су и његови студенти, што је догађај посебно бојило личним тонама. Из суседних држава и иностранства своје реферате су представили проф. др Дејвид Норис (Универзитет у Нотингему), проф. др Сања Мацура (Филолошки факултет у Бањој Луци), проф. др Томислав Брлек (Филозофски факултет у Загребу), проф. др Роберт Ходел (Институт за славистику Универзитета у Хамбургу), проф. др Ален Ширца (Филозофски факултет у Љубљани) и проф. др Горан Радоњић (Филолошки факултет у Никшићу).

* Текст је настао у оквиру научноистраживачког рада НИО по Уговору склопљеним са Министарством науке, технолошког развоја и иновација број: 451-03-66/2024-03 од 26. 1. 2024.

Поред уредника др Марка Аврамовића и др Владана Бајчете, на скупу су излагали др Игор Перишић, др Марија Грујић (Институт за књижевност и уметност), проф. др Марина Миливојевић Мађарев (Академија уметности у Новом Саду), проф. др Иван Меденица (Факултет драмских уметности), проф. др Горан Гаврић, проф. др Петар Грујићић (Факултет савремених уметности), проф. др Снежана Милосављевић Милић, проф. др Јелена Јовановић (Филозофски факултет Ниш), др Јасмина Ахметагић, мср Јована Сувајџић и мср Магда Миликић (Институт за српску културу Приштина – Лепосавић), др Тамара Љујић, мср Јелена Маринков и мср Драгана Јовановић (Филолошки факултет Београд), доц. др Срђан Орсић, мср Милан Радоићић (Филозофски факултет Нови Сад), мср Милена Кулић (Матица српска), мср Растко Лончар (Гимназија „Јован Јовановић Змај“), Јелена Панић Мараш (Факултет за образовање учитеља и васпитача), Данијела Вујисић (Шеста београдска гимназија), Весна Црепуљаревић (Филолошка гимназија), Слободанка Шаренац (ОШ „Бошко Палковљевић Пинки“, Батајница–Земун) и др Јелена Милић (самостални истраживач).

Током два јунска дана у библиотеци Института говорило се о најразличитијим аспектима Селенићевог стваралаштва. У фокусу разговора била су пре свега његова прозна дела, односно романи, мада је било осврта и на ране приповетке. Говорило се о свим Селенићевим романима: о *Мемоарима Пере Бојаља* (1968), *Пријатељима* (1980), роману *Писмо/глава* (1982), затим *Очеви и оци* (1985), *Timor mortis* (1989), *Убиство с предумишљајем* (1993), као и о недовршеном роману *Малајско лудило* (обј. 2003). Истраживачка пажња била је и на драмском опусу, на драмама *Косанчићев венац 7*, *Ружење народа у два дела* и *Кнез Павле*, као и на позоришним и филмским адаптацијама његових дела. Било је речи и о идеолошко-политичким промишљањима из књиге *Искорак у стварност* (1995). Говорило се и о Селенићевим позоришним критикама, о његовом редакторском, антологичарском раду, текстовима о теорији и историји драме, о текстовима из заоставштине. Како су позориште и драма у основи његовог бављења књижевношћу, многи учесници полазили су од иманентне интердисциплинарности Селенићевог стваралаштва, што ће, претпостављамо, резултирати значајним увидима у радовима. Интердисциплинарност самог скупа један је од његових највећих квалитета. Омогућила је плодну размену између истраживача у оквиру различитих области којима се Селенић бавио.

Седам сесија научног скупа једна другу су допуњавале, дајући све заједно актуелан поглед на пишчево стваралаштво. Имајући све време у виду средишњу тему скупа, пишчево схватање ангажмана, истраживачи су знатну пажњу посвећивали темама грађанског друштва, као и еротизма у Селенићевом делу. Нека од излагања била су усмерена на књижевно-историјско и културно-историјско позиционирање Селенићевих остварења. Нека су у фокус постављала појединачна дела, а нека су Селенићево дело сагледавала у компаративном контексту. У дискусији и излагањима потврђено је да је Селенићево дело битно одређено преломним историјским тренуцима, а посебно је акценован еманципаторски и модернизаторски дух његовог укупног деловања.

Планирано је да из реферата са скупа проистекне зборник радова. После *Сјоменице Слободана Селенића* (САНУ, 2004), био би то други по реду зборник радова посвећен његовом делу¹. О Селенићу је до сада објављена монографија *Ејџифа зајирџима* (2011) Сање Мацуре, настала на основу докторске дисертације, затим

¹ Један део књижевних сусрета Савремена српска проза у Трстенику 1988. године чинио је скуп *Књижевни ѿриџреџ Слободана Селенића*. Са овог невеликог скупа у зборнику је објављено неколико текстова, међу којима је интервју с писцем.

књига есеја Срђана Орсића *Чејрсџи и камашине* (2014), као и стваралачка биографија *Књижевности с прегледицама* (2023) Владана Бајчете. Претходна, 2023. година, била је у знаку овога писца. Обележено је деведесет година од његовог рођења. Тим поводом уприличени су тематски блокови о његовом делу, у *Летњој Матици српске*, *Зборнику Матице српске за књижевност и језик*, као и у часопису *Сцена*, који је уређивао Селенић. Сва три темата приредила је мср Милена Кулић, докторанткиња Филозофског факултета у Новом Саду, која у својој докторској дисертацији која је у изради изучава Селенићеве текстове о позоришту. На Филозофском факултету Пале Универзитета у Источном Сарајеву 2022. године одбрањена је дисертација Валентине Вукмировић Стефановић *Поетика његовог јисма Слободана Селенића*. Селенић је био предмет изучавања и у дисертацији *Жанровска ѡројимања у савременој српској драми (Борислав Михајловић Михиз, Борислав Пекић, Слободан Селенић)* Милене Стојановић, одбрањеној 2010. године на Филозофском факултету у Новом Саду.

Скуп *Анђајман у књижевној форми: књижевно дело Слободана Селенића* значајан је подухват који је показао да се о Селенићевом делу има шта ново рећи. На скупу су дате значајне синтезе досадашњих истраживања, а покренуте су и нове теме у вези са његовим делом, подстакнуте између осталог новим инсценацијама Селенићевих текстова. Поновним испитивањем Селенићевог статуса у српској култури даје се допринос разумевању укупног књижевно-историјског процеса у XX веку, како његових главних токова, тако и мањих рукаваца. На крају, сагледавање целине Селенићевог дела биће додатно охрабрено објављивањем целовите библиографије писца. Такву библиографију врло је изазовно саставити, с обзиром на то да је у питању велики број текстова, а један део њих је расут по периодици.

Тако је, на Институту за књижевност и уметност, у кругу зналаца његовог дела, прослављен 91. рођендан Слободана ‘Бобе’ Селенића.

Мср Мајда Миликић
Институт за српску културу Приштина – Лепосавић
истраживач сарадник
magdamilic95@gmail.com